

รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูง
เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด

Ban Puea Na Soong School IDEAR Model

For Development the Competency of Thinking Skills Learning Management

พิไลพร มลรัตน์¹
Pilaiporn Maleerat¹

¹ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเปือยนาสูง องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ

¹The Director of Ban Puea Na Soong School, Sisaket Provincial Administrative Organization

*Corresponding email:pilaipornja@gmail.com

Received: 24 June 2025; Revised: 30 Decemder 2025; Accepted: 30 Decemder 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด 2) พัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน 3) ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายใน และ 4) ศึกษาผลกระทบการใช้รูปแบบการนิเทศภายใน กลุ่มเป้าหมาย คือบุคลากรครูปีการศึกษา 2566 จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบประเมิน แบบบันทึก การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ค่า Wilcoxon Signed Ranks Test และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้อมูลพื้นฐานและสภาพความต้องการ ได้แก่ กฎหมาย นโยบายและแนวคิด ทฤษฎีทางการศึกษา ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด ปัญหาที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่ได้รับการพัฒนาให้จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างจริงจัง 2) รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด มีชื่อว่า IDEA Model ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 4 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 Information : I การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ชั้นที่ 2 Development : D การพัฒนา ชั้นที่ 3 Evaluation : E ประเมินผลการพัฒนา ชั้นที่ 4 After Action Reflect : A การสะท้อนกลับ 3) ผลการทดลองใช้ ปรากฏว่าครูมีสมรรถนะการจัด การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 4) ผลกระทบการใช้รูปแบบ ได้แก่ ผู้ทำหน้าที่นิเทศและผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปีการศึกษา 2566 มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าปีการศึกษา 2565 ทั้งนี้เนื่องจากทุกองค์ประกอบของรูปแบบมีความเหมาะสม และสอดคล้องซึ่งกันและกัน เป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันแต่ละขั้นตอน ครูผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศเข้าใจถึงบทบาท ของตนเอง มีความมุ่งมั่นจริงจังในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยมีผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำปรึกษาแนะนำ ผู้บริหารให้การสนับสนุน

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด การนิเทศภายใน สมรรถนะการจัดการเรียนรู้

Abstract

This research aimed to: 1) examine the fundamental information and needs regarding internal supervision at Ban Puea Na Soong School to enhance teachers' competencies in facilitating learning that promotes thinking skills; 2) develop an internal supervision model; 3) implement the developed model; and 4) study the impact of using the internal supervision model at Ban Puea Na Soong School. The target group consisted of 15 teachers during the 2023 academic year. Research instruments included document analysis forms, interview forms, tests, questionnaires, observation forms, evaluation forms, and record forms. Data

were analyzed using percentage, mean (\bar{x}), standard deviation (S.D.), Wilcoxon Signed Ranks Test, and content analysis.

The findings revealed that:

1. The basic data and needs included laws, policies, and educational theories related to learning management that promotes thinking skills. An urgent issue identified was the low academic achievement of students, as well as the lack of teacher knowledge and serious development in implementing thinking-skill-oriented learning.
2. The internal supervision model developed for Ban Puea Na Soong School, named the "IDEA Model," consisted of four key components:
 - o **I (Information):** Studying foundational information
 - o **D (Development):** Developing teachers' competencies
 - o **E (Evaluation):** Assessing development outcomes
 - o **A (After Action Reflect):** Reflecting after actions taken
3. The implementation of the model showed that teachers' competencies in managing learning to promote thinking skills improved to a very high level overall.
4. The impact study indicated that both supervisors and supervisees were highly satisfied with the internal supervision model. The average student achievement scores in the 2023 academic year were higher than in 2022. This success was attributed to the model's comprehensive and coherent components, its step-by-step continuous process, and the clear understanding of roles by both supervising and supervised teachers. Additionally, the development process was supported by experts' guidance and school administrators' backing.

Keywords: Learner-centered learning management, Internal supervision, Learning management competency

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโดยให้ดำเนินการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความถนัด ปรับปรุง และพัฒนาระบบและหลักเกณฑ์การประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูให้เชื่อมโยงกับความสามารถในการจัดการเรียนรู้ (The Secretariat of the House of Representatives, 2017 : 14 – 18) กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 มีจำนวน 3 มาตรฐาน มาตรฐานที่เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู คือ มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีประเด็นการพิจารณาที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดคือ 3.1) จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ (Bureau of Educational Testing Office of the Basic Education Commission, 2017 : 24 – 41) การพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดนั้นอาจทำได้หลายวิธี แต่วิธีหนึ่งที่น่าจะส่งผลโดยตรงทำให้ครูสามารถปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ กระบวนการนิเทศภายใน Laoreandee (2013 : 8)

จากการศึกษาสภาพปัญหาความต้องการด้านการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านเปือยนายสูง พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศและต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย ปีการศึกษาที่ผ่านมา คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ.2564-2568) มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานด้านผู้เรียนให้มีความรอบรู้และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ อย่างหลากหลายให้ต่อเนื่องและชัดเจนยิ่งขึ้น ผลการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการที่เหมาะสม เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จาก

การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการศึกษาและจากข้อสรุปของการทำกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูทั้งโรงเรียนพบว่า สาเหตุที่ทำให้การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาเหตุหลักมาจากการบริหารระดับชั้นเรียน เช่น การจัดการเรียนรู้เน้นท่องจำเพื่อนำไปสอบไม่ส่งเสริมทักษะการคิดให้แก่ผู้เรียน ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาที่เกิดจากตัวครูผู้สอน ครูมักเป็นผู้พูดผู้สอนมากกว่าที่จะให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเอง ขาดการวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตรทำให้จัดการเรียนรู้ไม่เป็นตามมาตรฐานและตัวชี้วัด คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของโรงเรียนบ้านเปือยนาสูง มีความเห็นร่วมกันให้พัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ โดยดำเนินการพัฒนาสมรรถนะครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด โดยการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ จริงจัง ต่อเนื่อง สอดคล้องกับ Aginsamajarn (2012 : 1); Utharanun (2005: 198-199); Hattie (2012); OECD (2018) และ Scott (1998) กล่าวคือ การนิเทศมีหลักการที่มุ่งเน้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาครูด้วยกระบวนการต่างๆ อย่างเป็นระบบเพื่อให้เป็นครูมืออาชีพนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ

จากเหตุผลความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู และการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักวิชาการ นำมาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด ผ่านกิจกรรมการให้คำปรึกษา แนะนำ (Mentoring) การกำกับติดตาม (Monitoring) การกระตุ้น ให้กำลังใจ (Coaching) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) โดยดำเนินงานสัมพันธ์กันทั้งระบบเพื่อให้ครูพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพความต้องการรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด
4. เพื่อศึกษาผลกระทบการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

บุคลากรที่ร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน
- 1.2 ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านเปือยนาสูง จำนวน 15 คน
2. กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัยโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงปีการศึกษา 2565จำนวน15 คน
3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 21 คน ประกอบด้วย
 - 3.1 ศึกษานิเทศก์พี่เลี้ยง ที่มีวิทยฐานะศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ร่วมกำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษา แนะนำ ในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด จำนวน 5 คน
 - 3.2 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 16 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปร 2 ประเภท คือ

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ การใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ประกอบไปด้วย
 - 2.1 ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดของครู

2.2 สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดของครู

2.3 ผลกระทบการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด คือ หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด หลักการ แนวคิด เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ (Facilitating Competency) หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร (Personnel Development) หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศภายใน (Internal Supervision) กิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) การนิเทศโดยเพื่อนช่วยเพื่อน (Coaching) การนิเทศโดยการให้คำปรึกษา แนะนำ (Mentoring) การนิเทศโดยการกำกับติดตาม (Monitoring) การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด รวมถึง หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research Principle) หลักการแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ (Model) และหลักการแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความพึงพอใจ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดของการดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ (analysis: R1) การศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูง และให้ได้แนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร จำนวน 1 ฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แบบสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันและความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด จำนวน 1 ฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาที่จุดประสงค์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.80-1.00 ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบมีค่าระหว่าง 0.33 – 0.75 และค่าอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง 0.20-0.83 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.85

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนา (design and development: D1) การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบเป็นขั้นที่ดำเนินการร่วมกันทั้งการออกแบบและการพัฒนา (design and development) ด้วยการนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 (R1) มาสังเคราะห์ ร่างต้นแบบรูปแบบการนิเทศภายใน และนำต้นแบบรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปตรวจสอบความสมเหตุสมผล ความเป็นไปได้ และความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 - 1.00 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 9 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบประเมินผลการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการ การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดมีความเหมาะสมทั้งฉบับที่ระดับ 4.94 2) แบบประเมินสมรรถนะการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด มีค่าความเหมาะสมทั้งฉบับที่ระดับ 4.73 3) แบบบันทึกกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ประเด็น การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด 4) แบบประเมินสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด มีค่าความเหมาะสมทั้งฉบับที่ระดับ 4.87 5) แบบบันทึกกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ประเด็น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด 6) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด หลังใช้กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูง 7) แบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้ทำหน้าที่นิเทศและผู้รับการนิเทศที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด มีค่าความเหมาะสม เท่ากับ 4.50 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.26 - 0.82 ค่าความเชื่อมั่น (r_{xy}) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 8) แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยเปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษาที่วิจัยกับปีการศึกษาที่ผ่านมา 9) แบบบันทึกประเด็นสนทนากลุ่มเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 9 ฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องแต่ละฉบับอยู่ระหว่าง 0.80 -1.00

ขั้นตอนที่ 3 การนำไปใช้ (implementation: R2) การนำรูปแบบไปใช้ เป็นการนำต้นแบบรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในภาคสนาม โดยใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (one - group pretest-posttest design) ดำเนินการในปีการศึกษา 2566 โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพในขั้นตอนที่ 2

การเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ครูส่วนใหญ่จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด และครบองค์ประกอบตามแบบฟอร์มที่สถานศึกษากำหนด ควรออกแบบนวัตกรรมหรือกลยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผลการเรียนที่คาดหวังและเนื้อหาสาระ นำวิธีการสอนคิด 4 Step มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ผลการประเมินสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด อยู่ในระดับมากที่สุด ผลสรุปจากกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า การจัดบรรยากาศชั้นเรียนโดยส่วนใหญ่สามารถใช้ประโยชน์จากชั้นเรียนได้อย่างคุ้มค่า มีการสร้างบรรยากาศอบอุ่นให้ความเป็นกันเองกับผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 4) ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนายสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model) สูงกว่า ก่อนการใช้รูปแบบ

4. ผลการศึกษาผลกระทบการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนายสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด พบว่า 1) ความพึงพอใจของผู้ทำหน้าที่นิเทศและผู้รับการนิเทศที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายใน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566 มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 รายวิชา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566 มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 รายวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนบ้านเปือยนายสูง โดยรวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน โดยหลังการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนายสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model) ในปีการศึกษา 2566 ร้อยละของผู้เรียนที่ได้ผลการเรียนระดับดี (3) ขึ้นไป โดยรวม 74.78 สูงกว่า ก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนายสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model) ในปีการศึกษา 2565 ร้อยละของผู้เรียนที่ได้ผลการเรียนระดับดี (3) ขึ้นไป โดยรวม 65.40 3) ผลการสนทนากลุ่ม สรุปว่า รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนายสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model) ทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมและสอดคล้องซึ่งกันและกัน เป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันแต่ละขั้นตอน ครูผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศเข้าใจถึงบทบาทของตนเอง ได้ปฏิบัติงานร่วมกัน เกิดความร่วมมือร่วมใจมีความสนิทสนมและความไว้วางใจกันมากขึ้นมีความมุ่งมั่นจริงใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยความเต็มใจ โดยมีผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำปรึกษาแนะนำ ผู้บริหารให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกและสร้างขวัญกำลังใจให้กับครู เป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทั้งด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดและทักษะการนิเทศภายใน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนายสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model) ผู้วิจัยอภิปรายผลจากข้อค้นพบตามลำดับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. อภิปรายผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพความต้องการรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนายสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด

จากผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า กฎหมาย นโยบายและแนวคิดทฤษฎีทางการศึกษาในระดับต่างๆ ล้วนให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 แผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) การปฏิรูปการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ปรัชญาการศึกษากลุ่มสารัตถนิยม แนวคิดปรัชญา Constructivism ทฤษฎีทฤษฎีปัญหา ในด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด พบว่า พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2546 มาตรา 49 ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพให้ครูพัฒนาการบริหารจัดการในชั้นเรียนและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Jaichakad, W. & Sudrung, J. (2019 : 337-356) เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาครูด้านการสอนคิดวิเคราะห์โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ พบว่า นโยบายทางการศึกษาของไทยในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังที่ประกาศใช้ในมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดตัวบ่งชี้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานในมาตรฐานที่ 4 คือ ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น นั่นก็คือผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในบริบทโลก ดังเช่น Palgrave study skills ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนไว้ 3 ด้าน คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดวิพากษ์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และทักษะการคิดแก้ปัญหา และได้กล่าวเน้นถึงทักษะการคิดวิเคราะห์ไว้ว่าเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของผู้เรียนในการเรียน ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ทั้งในและนอกชั้นเรียนควรจะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน และ

ผู้สอนจะเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว (Palgrave Macmillan. 2014 : 23) สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของนักปรัชญาการศึกษาและนักวิชาการศึกษามากมายท่านที่ว่า ครูมีความจำเป็นที่จะต้องจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิด เช่น ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมตามแนวสัจนิยม (Stumpf. 1994 : 325-340) สอดคล้องกับปรัชญาปฏิบัตินิยมของดิวอี้ (Dewey. 1963 : 25-50) ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ได้อีกหลายวิธี แต่วิธีหนึ่งที่น่าจะส่งผลโดยตรงทำให้ครูสามารถปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ซึ่งต้องอาศัยวิธีการนิเทศที่หลากหลาย เน้นความร่วมมือกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งตรงกับแนวคิดการนิเทศภายในของนักการศึกษาต่างประเทศ เช่น สเปนเซอร์ (Spears. 1967 : 16) แฮร์ริส (Harris. 1985 : 10) โอลิวา (Oliva. 1989 : 8) กลีคแมน กอร์ดอน และ รอสกอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross-Gordon. 2004 : 61) และแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของนักการศึกษาในประเทศไทย เช่น Aginsamajarn, C. (2012 : 21) Utharanun, S. (2005 : 198-199) และ Laoreandee, W. (2013 : 253) ที่ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการสอนที่สอดคล้องกันว่าเป็นการช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนทั้งในเรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ การวัดประเมินผลการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้พัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ

จากผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด พบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียนบ้านเปือยนายสูง ที่ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน ได้แก่ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนบ้านเปือยนายสูง พบว่าครูผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจและยังไม่ได้รับ การพัฒนาในด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างจริงจัง การจัดการเรียนรู้อย่างไม่มีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ ทำให้ขาดความมั่นใจในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุชกร วิเศษสมบัติ (2564 : 210) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ผลการสำรวจสภาพปัจจุบันและความต้องการ พบว่า ครูทุกคนมีความสนใจในการพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณภาพของนักเรียน ให้เป็นการนิเทศภายในของกลุ่มสาระการเรียนรู้และเป็นแบบกัลยาณมิตร โดยผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศสามารถชี้แนะการพัฒนาตนเองและแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการจัดการเรียนรู้อัตนศึกษาทางวิทยาศาสตร์สำหรับครูปฐมวัย ของ Khenpho, A. (2020 : 2597 - 2613) ผลการสำรวจความต้องการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการจัดการเรียนรู้อัตนศึกษาทางวิทยาศาสตร์สำหรับครูปฐมวัย พบว่า ครูผู้สอนปฐมวัยไม่สามารถจัดการจัดการเรียนรู้อัตนศึกษาทางวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะทักษะการคิดแก้ปัญหา เนื่องจากครูไม่เข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาของเด็กปฐมวัย ครูไม่ได้ศึกษาหลักสูตรและสภาพที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จัดประสบการณ์โดยยึดครูเป็นศูนย์กลางไม่สอดคล้องกับพัฒนาการและความสนใจตามวัยของผู้เรียน ทำให้เด็กปฐมวัยไม่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมทักษะที่เป็นพื้นฐาน ส่งผลให้เด็กปฐมวัยไม่กล้าคิดกล้าแสดงออกหรือแสดงความคิดเห็นในการทำกิจกรรม โดยจะรอฟังคำตอบและคำสั่งจากครูขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไม่ได้ ประเด็นที่ครูต้องการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์มากที่สุด คือ ทักษะการแก้ปัญหา

2. อภิปรายผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนายสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด

ผลการพัฒนาร่างต้นแบบรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนายสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด ได้รูปแบบการนิเทศภายในที่มีชื่อว่า ไอเดียโมเดล (IDEA Model) มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ องค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์ คือ การนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด ที่เป็นระบบสัมพันธ์กัน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้วยวิธีการเพิ่มประสบการณ์ที่หลากหลายและกิจกรรมการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมีพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อนครูคอยกระตุ้นให้กำลังใจอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง เพื่อให้ครูกลุ่มเป้าหมายมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด และสามารถนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดของครูโรงเรียนบ้านเปือยนายสูง ให้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล องค์ประกอบเชิงกระบวนการประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 Information : I การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 Development : D การพัฒนาในกระบวนการนี้เป็นการนิเทศเชิงระบบ (Systematic supervision) แบบกัลยาณมิตรโดยใช้กิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง

วิชาชีพ (PLC) การกำกับติดตาม (Monitoring) การให้คำปรึกษาแนะนำ (Mentoring) และการกระตุ้นให้กำลังใจ (Coaching) ในการพัฒนาบุคลากรครู ให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติ เกิดสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด

ขั้นตอนที่ 3 Evaluation : E ประเมินผลการพัฒนา ขั้นตอนที่ 4 After Action Reflect : A การสะท้อนกลับ โดยมีองค์ประกอบเชิงเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ 3 ประการ คือ 1) ครูต้องมีความมุ่งมั่นจริงจังในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยความเต็มใจร่วมมือกันและมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติทุกขั้นตอน 2) ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างจริงจัง โดยให้การสนับสนุนทั้งทางด้านงบประมาณ สื่อ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวกและสร้างแรงจูงใจให้กับครู 3) ที่ปรึกษาหรือพี่เลี้ยงต้องมีความตระหนักและทุ่มเททั้งความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะต่างๆ ในการกระตุ้นให้กำลังใจ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำและร่วมปรึกษาในทุกขั้นตอนของการใช้รูปแบบ ทำให้ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาสมรรถนะได้อย่างครอบคลุมรอบด้าน มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Chantima, L. (2023 : 458-475) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนอนุบาลจุน (บ้านบัวสถาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา บุคลากร กระบวนการ การวัดและประเมินผลและเงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีกระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการนิเทศ ขั้นวางแผนการนิเทศ ขั้นปฏิบัติและสังเกตชั้นเรียน ขั้นประเมินและสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ที่เหมือนกับ IDEA Model คือ องค์ประกอบด้าน หลักการ วัตถุประสงค์ และเงื่อนไขความสำเร็จ ส่วนกระบวนการนิเทศที่คล้ายกัน คือ ขั้นเตรียมการนิเทศ และขั้นวางแผนการนิเทศ มีความคล้ายกับ IDEA Model ในขั้นตอนที่ 1 Information : I การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ในขั้นปฏิบัติและสังเกตชั้นเรียน มีความคล้ายกับ IDEA Model ในขั้นตอนที่ 2 Development : D การพัฒนา และในขั้นประเมินและสะท้อนผลการปฏิบัติงาน มีความคล้ายกับ IDEA Model ในขั้นตอนที่ 3 Evaluation : E ประเมินผลการพัฒนา กับขั้นตอนที่ 4 After Action Reflect : A การสะท้อนกลับ นอกจากนี้ร่างต้นแบบรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Panon, N. (2020 : 155-158) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านคำก้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในที่พัฒนาขึ้น คือ “PICEA Model” ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนและออกแบบการนิเทศ (Planning: P) ขั้นตอนที่ 2 การสร้างความเข้าใจและการเตรียมการนิเทศ (Informing : I) ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศด้วยกระบวนการชี้แนะ (Coaching and Mentoring : C) ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluation : E) และขั้นตอน ที่ 5 การสะท้อนผลหลังการนิเทศ (After Action Review: A) ที่เหมือนกับ IDEA Model ได้แก่ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนและออกแบบการนิเทศ (Planning: P) กับขั้นตอนที่ 2 การสร้างความเข้าใจและการเตรียมการนิเทศ (Informing : I) มีลักษณะคล้ายกับ IDEA Model ในขั้นตอนที่ 1 Information : I การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศด้วยกระบวนการชี้แนะ (Coaching and Mentoring : C) มีลักษณะคล้ายกับ IDEA Model ในขั้นตอนที่ 2 Development : D การพัฒนา ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluation : E) มีลักษณะคล้ายกับ IDEA Model ในขั้นตอนที่ 3 Evaluation : E ประเมินผลการพัฒนา และขั้นตอนที่ 5 การสะท้อนผลหลังการนิเทศ (After Action Review: A) มีลักษณะคล้ายกับ IDEA Model ในขั้นตอนที่ 4 After Action Reflect : A การสะท้อนกลับ

3. อภิปรายผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด

3.1 ผลการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด

จากการประเมินผลการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D = 0.50) และเมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า การประเมินด้านผลผลิต (Product) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D = 0.48) ด้านกระบวนการ (Process) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D = 0.49) ด้านปัจจัยนำเข้าของการฝึกอบรม (Inputs) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D = 0.54) และด้านสภาวะแวดล้อม (Context) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D = 0.48) ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้วิจัยนำแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research Principle) วงจร PAOR ในขั้นตอนของการปฏิบัติการ (Action) รวมถึงแนวคิดการพัฒนารูปแบบการสอนเชิงระบบของ ดิกค์ แครีย์และแคเรีย ที่กล่าวถึงการพัฒนากิจกรรมการสอนและการพัฒนาและเลือกสื่อการเรียนการสอน แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการศึกษาของ สงัด อุทรานันท์ (PIDRE) ในขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ (Informing – I) แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการศึกษาของ เพิ่มพูล รมศรี ในขั้นที่ 3 การจัดระบบงานและการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำตามแผนและ

ขั้นที่ 4 การดำเนินงานเป็นการปฏิบัติตามแผน รวมถึงรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Development) ของ สปาร์ก และฮอร์สเลย์ ได้แก่ 1) รูปแบบการพัฒนาบุคลากรแบบรายบุคคล (Individual Guided Staff Development Model) 2) รูปแบบการพัฒนาบุคลากรแบบสังเกตและประเมินผล (Observation Assessment Model) 3) รูปแบบการพัฒนาบุคลากรแบบมีส่วนร่วมในกระบวนการปรับปรุงและพัฒนา (Involvement in a Development and Improvement Process) 4) รูปแบบการพัฒนาบุคลากรแบบฝึกอบรม (Training Model) 5) รูปแบบการพัฒนาบุคลากรแบบสืบเสาะ (Inquiry Model) มาเป็นแนวทางในการทบทวนและพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด โดยการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด ส่งผลให้การประเมินการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Subsandee, P. (2023 : 20-30) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการใช้หลักสูตร พบว่า ผู้เข้าร่วมอบรมมีผลการประเมินด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านเจตคติ ในการจัดการเรียนรู้แบบเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 ผลการประเมินสมรรถนะการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดและการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

จากผลการประเมินสมรรถนะการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.44) ผลการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) สรุปได้ว่า ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด และครบตามองค์ประกอบแบบฟอร์มของงานนิเทศภายใน มีการศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดผลการเรียนรู้สู่การออกแบบในการจัดทำแผนการจัด การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด จัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ นำเทคนิค วิธีการสอนที่เน้นส่งเสริมทักษะการคิด 4 Step มาปรับใช้ ได้แก่ ชั้น Do Now ชั้น Purpose ชั้น Work Mode และชั้น Reflective Thinking สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Promchot, W., Boonchit, Y., & Phetphuang, S. (2021 : 326–341) เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

3.3 ผลการประเมินสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดและการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

จากผลการประเมินสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาตามรายการ พบว่า ครูมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกรายการ ผลการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การจัดบรรยากาศชั้นเรียนโดยส่วนใหญ่ มีสีสดใส สบายตา อากาศถ่ายเทได้สะดวก จัดโต๊ะเก้าอี้และสิ่งที่อยู่ในชั้นเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ มีบอร์ดนำเสนอผลงานของผู้เรียน เรียนรู้ได้อย่างมีความสุข มีอิสรภาพและวินัยในการดูแลตนเอง สามารถใช้ประโยชน์จากชั้นเรียนได้อย่างคุ้มค่า มีการจัดกิจกรรมรูปแบบสอนคิด Thinking Learning 4 ชั้น 1) Do now 2) Purpose 3) Work Mode 4) Reflective Thinking สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Chumpha, k. (2024 : 58) เรื่อง รูปแบบการบริหารการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสู่เป้าหมายผลลัพธ์คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวัดพระเกิดคงคาราม ผลการวิจัย พบว่า ครูมีสมรรถนะในการจัด การเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Kutsyuruba (2003 : 2) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการจัดการนิเทศในโรงเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศภายในเป็นปัจจัยหนึ่งในการปรับปรุงพฤติกรรมของครูผู้สอน ได้พัฒนาและปรับปรุงวิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการนิเทศภายในจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาครูโดยเริ่มต้นจากการสนับสนุนครูผู้สอน ต้องได้รับการนิเทศภายใน การให้คำแนะนำ การสนับสนุนและการให้ความช่วยเหลือครูเพื่อให้ครูผู้สอนได้รับการนิเทศภายในอย่างถูกต้องซึ่งส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของผู้เรียนดียิ่งขึ้น

3.4 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดก่อนและหลังใช้กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูง

จากผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดของครูโรงเรียนบ้านเปือยนาสูง ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model) พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูง เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model) ($\bar{X} = 34.29$, S.D. = 3.22) สูงกว่า ก่อนใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนาสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model) ($\bar{X} = 18.00$, S.D. = 3.15) ทั้งนี้เป็นเพราะว่า กระบวนการพัฒนามาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด ผ่านการ

วิเคราะห์และสังเคราะห์มาอย่างถูกต้องตรงกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด กิจกรรมต่างๆ เหล่านั้นจึงพัฒนา และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้ครูกลุ่มเป้าหมายมีคะแนนทดสอบหลังการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการ นิเทศภายในสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Yensawat, M. (2021 : 177-178) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศด้วย ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนใน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ได้รับการนิเทศโดยใช้รูปแบบการนิเทศด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) (\bar{X} = 29.15, S.D. = 4.17 คิดเป็นร้อยละ 72.92 หลังนิเทศสูงกว่าก่อนนิเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Withayapak, S. (2022 : 299-313) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกครู ภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงรายเขต 1 ผลการใช้รูปแบบ พบว่า ด้านความรู้เรื่องการจัด การเรียนรู้เชิงรุกจากการทดสอบปรากฏว่า คะแนนความรู้หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. อภิปรายผลการศึกษาผลกระทบการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนายสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model)

4.1 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้นิเทศที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนายสูงเพื่อพัฒนา สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด (IDEA Model) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.66, S.D. = 0.41) ความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนายสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.63, S.D. = 0.46) ผลการศึกษามีความสอดคล้อง กับผลการวิจัยของ Chumpa, k. (2024 : 58-59) เรื่อง รูปแบบการบริหารการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ของครูสู่เป้าหมายผลลัพธ์คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวัดพระเกิดคงคาราม ผลการวิจัย พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบ การบริหารการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสู่เป้าหมายผลลัพธ์คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวัดพระเกิด คงคาราม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า รายการที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ การดำเนินงาน ตามรูปแบบทำให้สามารถวางแผนการพัฒนสมรรถนะในการมีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์ร่วมกันของตนเองและเพื่อนร่วมงานราย กลุ่มได้ รองลงมา 3 อันดับ คือ การดำเนินงานตามรูปแบบนี้ ทำให้ครูมีความเชื่อมั่นในการพัฒนาสมรรถนะการนิเทศภายในและ การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การดำเนินงานตามรูปแบบนี้ทำให้ครูมีภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงในพัฒนาตนเองร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาและเพื่อนร่วมงานอย่างต่อเนื่องและการดำเนินงานตามรูปแบบทำให้ ท่านมีแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของตนเองด้านการนิเทศภายในและการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งผลต่อการพัฒนา คุณภาพผู้เรียนที่เหมาะสมกับสภาพบริบท ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Phinita, U. and others. (2024 : 37) เรื่อง การพัฒนารูปแบบ การนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยรูปแบบ AKL STAR Model ของโรงเรียนอนุบาลคลองลาน ผลการวิจัยพบว่าจากการประเมินความพึงพอใจของครูและบุคลากรของโรงเรียนอนุบาลคลองลาน ที่มีต่อการนิเทศภายในในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยรูปแบบ AKL STAR Model ภาพรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.68)

4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยเปรียบเทียบระหว่างผลสัมฤทธิ์ปีการศึกษาที่วิจัยกับผลสัมฤทธิ์ใน ปีการศึกษาที่ผ่านมา

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) มีความแตกต่างกัน โดยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปี การศึกษา 2566 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 รายวิชา คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า จำนวน 1 รายวิชา ในระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 รายวิชา คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า จำนวน 1 รายวิชาแยกตามรายวิชา ซึ่งสอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนบ้านเปือยนายสูง จากการจัด การเรียนรู้ที่ ส่งเสริมทักษะการคิดของครู ปีการศึกษา 2565 เปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2566 โดยรวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้มีความแตกต่างกัน โดยหลังการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้าน เปือยนายสูง เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model) ในปีการศึกษา 2566 ร้อยละของผู้เรียน ที่ได้ผลการเรียนระดับดี (3) ขึ้นไป โดยรวม 74.78 สูงกว่า ก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนายสูงเพื่อพัฒนา สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model) ในปีการศึกษา 2565 ร้อยละของผู้เรียนที่ได้ผลการเรียนระดับดี (3) ขึ้นไป โดยรวม 65.40 การที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เพราะผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศ ภายในโรงเรียนด้านอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด มาเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบ ซึ่ง

ผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Chumpa, k. (2024 : 58-59) เรื่อง รูปแบบการบริหารการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสู่เป้าหมายผลลัพธ์คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวัดพระเกิดคงคาราม ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน พบว่า ผลการเปรียบเทียบร้อยละของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนวัดพระเกิดคงคาราม ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในปีการศึกษา 2565 สูงกว่า ปีการศึกษา 2564 2) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน พบว่า ผลการเปรียบเทียบค่าร้อยละของจำนวนผู้เรียนที่มีสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในระดับดีขึ้นไปทุกสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ในปีการศึกษา 2565 สูงกว่า ปีการศึกษา 2564 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า ผลการเปรียบเทียบค่าร้อยละของจำนวนผู้เรียนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในระดับดี ขึ้นไป ทุกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในปีการศึกษา 2565 สูงกว่า ปีการศึกษา 2564

4.3 ผลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนายสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด สรุปว่า องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนายสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model) ทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมและสอดคล้องซึ่งกันและกัน เป็นกระบวนการที่มีประโยชน์มาก มีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันของแต่ละขั้นตอน ทำให้เกิดการพัฒนาทั้งด้านการพัฒนางานและองค์ความรู้ ส่วนองค์ประกอบเชิงเงื่อนไขการนำไปใช้เป็นองค์ประกอบที่มีความจำเป็นในการนำรูปแบบไปปฏิบัติจริง โดยเฉพาะเงื่อนไขของครูที่มีความมุ่งมั่น จริงใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยความเต็มใจร่วมมือกัน มีความรับผิดชอบในการทำงานและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก นอกจากนี้ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรครูให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกและสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครู เมื่อเข้าสู่กระบวนการนิเทศภายในแล้ว ครูผู้ให้การนิเทศและครูผู้รับการนิเทศ เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้มีการปฏิบัติงานร่วมกัน เกิดความร่วมมือร่วมใจ มีความสนิทสนมและความไว้วางใจกันมากขึ้น ได้นำความรู้และทักษะที่ได้จากการอบรม สัมมนา มาใช้ในการปฏิบัติ โดยมีผู้เชี่ยวชาญคอยติดตามให้คำแนะนำ เป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทั้งด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด และพัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Somuthai, S. (2022 : 286) เรื่อง การนิเทศการศึกษาในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาพบว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการในการแนะนำช่วยเหลือครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจที่คงทน กระบวนการที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพอีกวิธีการหนึ่ง คือ การนิเทศการศึกษาจึงมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้พัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และยกระดับคุณภาพการศึกษาขึ้นนั่นเอง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Collin (2003 : 1-70) ได้ทำการศึกษาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาและการประเมินผลครู จุดประสงค์ของการศึกษาเพื่อตรวจสอบผลการนิเทศภายในสถานศึกษาและการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยนำผู้บริหารสถานศึกษาและครูจากหกโรงเรียน แต่ละโรงเรียนผู้บริหารหนึ่งคนและครูสองคนทำการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ ทำให้ทราบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญอย่างยิ่งที่ช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนได้ดี โดยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนดีขึ้นมาก อันเป็นผลมาจากการให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ แก่ครูผู้สอน ดังนั้น การนิเทศภายในสถานศึกษาจะช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูให้ดีขึ้น

4.4 ผลการขยายผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนายสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model) ไปขยายผล (Movement) กับครูและผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มกันทรามังกร 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนผักกาววิทยา โรงเรียนแวงแก้ววิทยา โรงเรียนศรีแก้วพิทยา และโรงเรียนกระดุมทองวิทยา พบว่า 1) ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดก่อนและหลังใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนายสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model) ปากฎว่า ทั้ง 4 โรงเรียน ผลการทดสอบหลังการใช้รูปแบบ สูงกว่า ก่อนการใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดของครูกลุ่มขยายผล ทั้ง 4 โรงเรียน มีผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งสมรรถนะการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดและสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด และ 3) ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนายสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model) ของผู้บริหารและครูกลุ่มขยายผลการใช้รูปแบบ ทั้ง 4 โรงเรียน ผลการประเมินโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม พบว่า บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น ก่อนการนำรูปแบบมาใช้ครูจัดการเรียนรู้ต่างคนต่างทำ การรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพมีน้อย การจัดการเรียนรู้ขาดเป้าหมาย หลังการนำรูปแบบมาใช้ ครูผู้สอนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กำลังใจกันมากขึ้น มีเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ ได้รับการพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดมากขึ้น ในด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนได้เรียน

อย่างมีความสุข มีความรับผิดชอบ กล้าแสดงออกทั้งการคิด การพูดและการปฏิบัติ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะศึกษานิเทศก์จากต้นสังกัด และอาจารย์จากมหาวิทยาลัย ส่งผลให้โรงเรียนมีการพัฒนาด้านวิชาการอย่างเป็นระบบ มีความต่อเนื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนดีขึ้น ซึ่งผลการขยายผลรูปแบบดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลการทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารและครูโรงเรียนหนองฉางวิทยา และผลการใช้รูปแบบกับกลุ่มเป้าหมายโรงเรียนบ้านเปือยนางสูง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ข้อค้นพบจากการวิจัย รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนางสูง เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัด การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model) ทุกองค์ประกอบ มีความเหมาะสม และสอดคล้องซึ่งกันและกัน เป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันแต่ละขั้นตอน ครูผู้ให้การนิเทศและครูผู้รับการนิเทศเข้าใจถึงบทบาทของตนเองได้ปฏิบัติงานร่วมกัน เกิดความร่วมมือร่วมใจ มีความสนิทยุติธรรมและความไว้วางใจกันมากขึ้น มีความมุ่งมั่นจริงใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยความเต็มใจ โดยมีศึกษานิเทศก์จากต้นสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำปรึกษาแนะนำ ผู้บริหารให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกและสร้างขวัญกำลังใจให้กับครู เป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทั้งด้านสมรรถนะการจัด การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด และทักษะด้านการนิเทศภายใน ส่งผลให้โรงเรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ จากข้อค้นพบจากการวิจัยดังกล่าว เสนอแนะว่า ในระยะเริ่มแรก โรงเรียนควรอบรมพัฒนาความรู้และทักษะในการเป็นผู้ให้การนิเทศแก่บุคลากรครูภายในโรงเรียนเพิ่มเติม เช่น วิทยุจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) วิทยุการกระตุ้นให้กำลังใจ (Coaching) วิทยุการให้คำปรึกษาแนะนำ (Mentoring) วิทยุการกำกับติดตาม (Monitoring) เพื่อให้กระบวนการนิเทศภายในเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด นอกจากนี้โรงเรียนควรสนับสนุนส่งเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรครูในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เช่น การจัดนิทรรศการเพื่อนำเสนอผลงานครูและผู้เรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด การมอบรางวัลหรือเกียรติบัตรให้แก่บุคลากรครูตาม ผลการประเมินสมรรถนะ ทั้งการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด เป็นต้น

2. ข้อค้นพบจากการวิจัย รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนางสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัด การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model) ขั้นที่ 2 Development : D การพัฒนา เป็นประสบการณ์ใหม่ที่ครูผู้สอนยังต้องเรียนรู้ในรายละเอียดจำนวนมาก เช่น การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด การวัดและประเมินผล การสร้างและพัฒนาสื่อการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด โรงเรียนควรจัดสรรเวลาและงบประมาณเพื่อดำเนินการในขั้นนี้ให้มากขึ้น และมีวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย นอกจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ เช่น การศึกษาดูงานโรงเรียนสอนคิด การจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) กับหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น

3. จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนางสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัด การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model) เป็นรูปแบบที่สามารถพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูที่ส่งเสริมทักษะการคิดของผู้เรียน การขยายผลในสถานศึกษาอื่น สามารถปรับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัด การเรียนรู้ของครูให้มีความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ เช่น การปรับรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการ การปรับรูปแบบการนิเทศ กำกับติดตาม และการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนางสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัด การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model) เป็นรูปแบบที่สามารถพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดของครู ซึ่งผู้ทำหน้าที่กำกับติดตาม (Monitoring) และที่ปรึกษา ดูแลช่วยเหลือ (Mentoring) เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์จากต้นสังกัด ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบที่บุคลากรภายในสถานศึกษาได้ทำหน้าที่ผู้ให้การนิเทศ กระตุ้นให้กำลังใจ (Coaching) และ ทักษะวิธีการจัดกิจกรรมชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) เพื่อให้กระบวนการนิเทศภายในมีความเข้มแข็งและยั่งยืน

2. จากผลการวิจัย พบว่า การประเมินสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด ทั้งสมรรถนะการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดและสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เสนอแนะว่า ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาและส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดเฉพาะเรื่อง เช่น การวิจัยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด หรือการวิจัยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในการสร้างและพัฒนานวัตกรรมจัดการการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด เป็นต้น

3. จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนายสูงเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการ การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model) เป็นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ซึ่งผู้ทำหน้าที่ให้การนิเทศกระตุ้นให้กำลังใจ (Coaching) เป็นเพื่อนครูภายในโรงเรียน เพื่อเป็นการพัฒนางานนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจประเมินสมรรถนะในการนิเทศของครูผู้ทำหน้าที่นี้เทศด้วย

4. จากผลการวิจัย พบว่า การศึกษาผลกระทบการใช้รูปแบบ ครูผู้ให้การนิเทศและครูผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจต่อรูปแบบในระดับมากที่สุด และผลการประเมินสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด ทั้งการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เสนอแนะว่า ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเปือยนายสูงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด (IDEA Model) ไปขยายผลในโรงเรียนเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษาอื่น เพื่อให้ทราบผลการวิจัยในวงกว้างมากขึ้น

บรรณานุกรม

- [1] ขวัญจิรา จำปา. (2567). (58). รูปแบบการบริหารการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสู่เป้าหมายผลลัพธ์คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวัดพระเกิดคงคาราม. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษา แห่งประเทศไทย (สพบท.)*, 6(4), 58-59.
- [2] ชาญชัย อาจินสมมาตร. (2555). *การบริหารการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาองค์กร*. ชานเมืองการพิมพ์.
- [3] นีอร พันธุ์อ่อน. (2563). *การพัฒนาารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านคำก้อม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3*. อุบลราชธานี : โรงเรียนบ้านคำก้อม, 155-158.
- [4] มณีรัตน์ เย็นสวัสดิ์. (2564). การพัฒนารูปแบบการนิเทศด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ เชิงรุก (Active Learning) ของครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น. *วารสารชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครู*, 1(4), 169-193.
- [5] ลักษณะ จันธิมา. (2566). การพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนอนุบาลจุน (บ้านบัวสถาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 2. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 7(5), 458-475.
- [6] วัชรา เล่าเรียนดี. (2556). *ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ : ทฤษฎี กลยุทธ์สู่การปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 12, โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [7] วิชา พรหมโชติ, ญาณิศา บุญจิตร และ โสภณ เพ็ชรพวง. (2564). การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 15(41), 326-341.
- [8] วิศนี ไฉนภาค และ จุไรรัตน์ สุดรุ่ง. (2562). กลยุทธ์การพัฒนาครูด้านการสอนคิดวิเคราะห์โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. *วารสารครุศาสตร์*, 47(1), 340.
- [9] สงัด อุทรนันท์. (2548). *การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 4, มิตรสยาม.
- [10] สถาพร สมอุทัย. (2565). การนิเทศการศึกษาในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิจัยวิชาการ*; 5(3), 286.
- [11] สายสวัสดิ์ วิทยากัด. (2565). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยา เชียงพุทธ* 7(9), 299-313.
- [12] สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*. สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- [13] อนงค์นถ เคนโพธิ์. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการประสพการณ์การเรียนรู้ทักษะการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์สำหรับครูปฐมวัย. *การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 13*, 2604.
- [14] อุทัย พินิจทะ และคณะ. (2567). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยรูปแบบ AKL STAR Model ของโรงเรียนอนุบาลคลองลาน*. กำแพงเพชร : โรงเรียนอนุบาลคลองลาน, 37.

- [15] Collins Essential Thesaurus. (2003). *Collins essential thesaurus*. Retrieved October 9, 2020, from <http://www.thefreedictionary.com/indicator>, 1-70.
- [16] Dewey, J. (1963). *Experience and Education*. New York: Macmillan Publishing Company, 25-50.
- Glickman, Carl D., Stephen P. Gordon, and Jovita M. Ross-Gordon. (2004). *Supervision and Instructional Leadership : A Developmental Approach*. 6th ed. Boston : Allyn and Bacon, 61, 321-422.
- [17] Harris, B.M. (1985). *Supervisory Behavior in Education*. 2^d ed. Englewood Cliff, New Jersey : Prentice-Hall, 10-15.
- [18] Hattie, J. (2012). *Visible Learning for Teachers: Maximizing Impact on Learning*. Routledge.
- [19] Kutsyuruba, B. (2003). *Instructional Supervision: Perceptions of Canadian and Ukrainian Beginning High-School Teachers*, 2.
- [20] OECD. (2018). *PISA 2015 results in focus*. <https://www.oecd.org/pisa/pisa-2015-results-infocus.pdf>
- [21] Oliva, Peter F. (1989). *Supervision for today's school*. 3rd ed. New York : Longman, 8.
- [22] Palgrave Macmillan. (2014). *Palgrave study skills*. Retrieved from <http://www.palgrave.com/skills4study/study skills/thinking/critical.asp>, 23.
- [23] Scott, B. P. (1998). *Evaluation the Impact of Training Alexandria*. American Society for Training and Development.
- [24] Spears, R. R. and others. (1967). *Patterns of Child Rearing*. Evanston, Illinois : Row Peterson, 16-71.
- [25] Stumpf, S.E. (1994). *Philosophy: History and Problems*. New York: McGraw-Hill, 325-340, 486.